

LECH BUCZEK
Katedra Nauk o Polityce KUL

KONFERENCJA NAUKOWA
„ETYKA PRZYWÓDZTWA. MORALNE WYZWANIA
W SFERZE POLITYCZNEJ, GOSPODARCZEJ I SPOŁECZNEJ”
WARSZAWA, 12 GRUDNIA 2012

Według jednej z definicji przywództwo jest kompleksową relacją między ludźmi opartą na zaufaniu, zobowiązaniach i emocjach. Zagadnienie etyki przywództwa odnosi się zarówno do przywódców, jak i do zwolenników, czyli do obu stron opisanej w definicji relacji.

Ogólnopolska konferencja naukowa dotycząca różnych aspektów etyki przywództwa politycznego, gospodarczego i społecznego odbyła się w Akademii Leona Koźmińskiego 12 grudnia 2012 r. Na to spotkanie naukowe zaproszono ekspertów z różnych dziedzin nauki: teologii, nauk politycznych, literatury, filozofii, socjologii, psychologii. Wśród nich byli zarówno teoretycy, jak i praktycy.

Na bogaty program konferencji składała się: sesja plenarna obejmująca multidyscyplinarne badania nad istotą przywództwa, będąca wstępem konferencji; panel pierwszy: „Kiedy można uznać kogoś za przywódcę?”, w ramach którego odbyły się trzy równoległe sesje tematyczne – pierwsza pt. „Sylwetka przywódcy – modele relacji w przywództwie”, druga: „Zwolennik czy podwładny – refleksje nad obywatelstwem”, trzecia: „Infrastruktura etyczna przywództwa w różnych sektorach państwa demokratycznego”. Sesja plenarna „Sceneria i wyzwania współczesnego przywództwa”; panel drugi: „Jak budować społeczno-polityczno-ekonomiczną infrastrukturę przywództwa?”, podsumowanie i zakończenie konferencji wypełniło wieczorny program obrad. Łącznie wygłoszono 28 referatów.

Konferencję otworzyła dr Iwona Kuraszko (Centrum Etyki Biznesu), której wystąpienie dotyczyło „Etyki przywództwa z perspektywy studiów o przywództwie i teorii etyki”.

Pierwszą sesję plenarną rozpoczął prof. dr hab. Marek Zaleski (Instytut Badań Literackich PAN, Instytut Stosowanych Nauk Społecznych UW) referatem „Przywód-

ca jako charyzmatyczny buntownik”. Prof. dr hab. Aniela Dylus z Instytutu Politologii UKSW, podejmując temat przywództwa w sferze religijnej, mówiła o tym, kim jest przywódca religijny, jakie cechy powinien posiadać, czy jest on autorytetem, czy ma autorytet, czy jest to autorytet duchowo-religijny, czy autorytet moralny? Na koniec wskazała podobieństwa i różnice w cechach przywódcy religijnego oraz przywódcy politycznego i biznesowego. „Makiawelizm jako atrybut przywództwa” odnosił się do istoty przywództwa politycznego i był treścią wystąpienia prof. dra hab. Mirosława Karwata z Instytutu Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego. Panel pierwszy zakończył prof. dr hab. Andrzej K. Koźmiński, Prezydent ALK, referatem zatytułowanym „Przywódca a menedżer”. W wystąpieniu porównał współczesne definicje przywódcy (Jack Welch) z definicjami starożytnymi (Sun Tsu), ukazując, iż istota pojmowania przywództwa przez wieki pozostała niezmienną. Prof. Koźmiński wskazał relację między przywódcą a władzą, źródła przywództwa i stosunek przywódcy do współpracowników i doradców, którymi się otacza. Podkreślił także, iż przywódca w biznesie powinien być odważny, zdecydowany, a czasem nawet bezwzględny.

W ramach panelu pierwszego odbyły się trzy sesje. Sesję pierwszą rozpoczęła dr Ewa Jastrzębska ze Szkoły Głównej Handlowej. Jej prelekcja dotyczyła przywództwa rozproszonego. Pojęcie to ma szczególne odniesienie do społeczności internetowej, którą można porównać do roju. Takie przywództwo nie jest sformalizowane i zhierarchizowane, a kierownictwo przywódcze jest nieformalne. Cechą charakterystyczną przywództwa rozproszonego jest brak formalnie określonych celów i możliwość „zostania” na krótko przywódcą przez każdego członka społeczności. W referacie wskazała modele przywództwa rozproszonego, które można zastosować do przywództwa w sferze politycznej, gospodarczej i społecznej.

Dr Joanna Furmańczyk z Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu mówiła o etyce przywódców w biznesie. Na przykładzie firm japońskich i niemieckich porównała kwestie przywództwa w międzynarodowych korporacjach. Autorka przeprowadziła badania empiryczne dotyczące pracowników i menadżerów firm branży motoryzacyjnej. Wyniki ukazały dwa różne typy zarządzania przedsiębiorstw z podobnym poziomem etyczności, lecz z różnym rozumieniem pojęcia etyki przywództwa wynikającym z różnic kulturowych.

Próbie analizy etycznej postawy przywództwa w warunkach niepewności przeprowadziła dr Julita Sokołowska z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. W badaniach podkreśliła aksjologiczny wymiar przywództwa i jego zastosowanie, jako efektywnego elementu organizacji w kryzysie. W takich warunkach wymuszających krótkotrwałe planowanie, na skutek szybkich zmian warunków, z jednej strony, przywódcy mogą zapominać o etycznych zachowaniach, z drugiej zaś wykazać się niezłomnymi zasadami moralnymi w warunkach niepewności.

Dr Bronisław Bombała z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie mówił o teorii i praktyce przywództwa. Prelekcja dotyczyła zagadnienia przywództwa personalistycznego, które odnosi się do trzech rodzajów kwalifikacji: umysłowych, psychologicznych i duchowych. Ta koncepcja filozoficzna została poddana krytycznej analizie poprzez zastosowanie badań empirycznych oraz metody komparatystycznej.

Przywództwo personalistyczne można przyporządkować do nowego nurtu zarządzania obejmującego stosunek człowieka do innych ludzi, do przyrody oraz do narodu.

Pierwszą sesję zamknął dr hab. Marcin Geryk z Wyższej Szkoły Zawodowej w Gdańsku i Wyższej Szkoły Infrastruktury i Zarządzania w Warszawie. Mówił o przywództwie w zmieniających się okolicznościach. Prelegent podkreślał rolę przywódcy nie tylko w funkcjonowaniu firmy, ale również każdej organizacji. Każda organizacja działa w zmiennych warunkach, a w sytuacjach kryzysowych zmiennych czynników jest jeszcze więcej. Każda organizacja czy firma powinna posiadać cele inne niż generowanie zysku, tzw. misję czy też wizję przedsiębiorstwa.

Sesję drugą prowadziła prof. dr hab. Anna Lewicka-Strzałecka z CEBI ALK. Sesja dotyczyła drugiej strony relacji przywódca–obywatel. Zastanawiano się nad istotą tej relacji, czy osoba podążająca za przywódcą jest podwładnym czy zwolennikiem? W dyskusji głos zabrali: mgr Wioletta Małota z ALK, mgr Nina Olszewska z Instytutu Monitorowania Mediów w Warszawie, mgr Janusz Pilszak oraz ks. mgr Przemysław Król z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie i dr Ryszard Banajski z Towarzystwa Naukowego Prakseologii w Warszawie.

Ostatnią trzecią sesję dotyczącą przywództwa w ramach struktur państwa demokratycznego prowadził dr Dariusz Bąk z CEBI ALK. W dyskusji dotyczącej głównie wyzwań wobec przywódców politycznych i gospodarczych głos zabrali: mgr Krzysztof Motylski (Bank BPH SA), dr Grzegorz Szulczewski (CEBI ALK), dr inż. Ewa Stawicka (SGGW), dr Katarzyna Kowalska (UP w Krakowie), dr Agnieszka Żak (UE w Krakowie), dr Stanisław Kałużny (Uniwersytet Vistula) i inż. Andrzej Majchrzak (Polski Instytut Kontroli, Audytu i Kontrolingu).

Panel drugi, pt. „Jak budować społeczno-polityczno-ekonomiczną infrastrukturę przywództwa?”, prowadził dr Bolesław Rok z CEBI ALK. Ta część konferencji była podsumowaniem problematyki przywództwa na różnych płaszczyznach. W dyskusji głos zabrali uczestnicy wcześniejszej sesji plenarnej, między innymi prof. dr hab. Witold Morawski (ALK), prof. dr hab. Tadeusz Borys (UE Wrocław) oraz dr Marta Soniewicka (UJ). Obrady podsumowała dr Iwona Kuraszko (CEBI ALK), natomiast zakończenie poprowadził prof. dr hab. Wojciech Gasparski (CEBI ALK).